

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Београд, 10. април 2017. године

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду донетој на седници која је одржана 26. децембра 2016. године, одређени смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидата **Марка Радовића**, под насловом **„Пробијање правне личности у стечајном поступку“**. Након увида у дотичну докторску расправу, слободни смо да поднесемо Наставно-научном већу следећи

РЕФЕРАТ
О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

а) Основни подаци о кандидату

Марко Радовић је рођен у Нишу 21. јуна 1985. године. До 1999. године живео је у Приштини, свом завичајном граду. Похађао је Основну школу „Јован Јовановић Змај“ у Приштини и Основну школу „Свети Сава“ у Крушевцу. За одличан успех током основног образовања награђен је Вуковом дипломом. Добитник је и друге награде на републичком такмичењу из историје на тему „Србија Немањића и Хиландар“. Гимназију у Крушевцу је завршио са одличним успехом и изузетним спортским успесима.

Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици уписао је школске 2004/2005. године, а дипломирао септембра 2010. године. За успех током студија и изузетну посвећеност опстанку српског народа на Косову и Метохији, награђен је дипломом „Истакнути студент“ од стране Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

Године 2010. уписао је докторске студије на Правном факултету Универзитета у Београду, на пословноправном модулу. С обзиром да пре уписа докторских студија није похађао мастер студије, на првој години докторских студија положио је све испите са мастер студија на пословноправном модулу и успешно одбранио преддокторски рад на тему *„Правни третман камате у стечајном поступку“*, пред комисијом у саставу: проф. др Мирко Васиљевић и проф. др Вук Радовић. Испит из Методологије научно-истраживачког рада и вештина положио је 6. марта 2012. године пред комисијом у саставу: проф. др Саша Бован и проф. др Вук Радовић, са оценом 10. Први усмени докторски испит (предмети: Компанијско право, Трговинско право и Право интелектуалне својине) положио је 21. октобра 2013. године пред комисијом у саставу: проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Вук Радовић и проф. др Душан Поповић, са оценама 9 из сваког испитног предмета. Други усмени докторски испит (предмети

Међународно привредно право и Стечајно право) положио је 8. јула 2014. године пред комисијом у саставу: проф. др Вук Радовић и доцент др Милена Ђорђевић, са оценама 10 и оба испитна предмета. Семинарски рад на тему „Потраживања на основу испоручене електричне и топлотне енергије“, под менторством проф. др Вука Радовића, одбранио је са одликом.

Запослен је у Привредном суду у Крагујевцу. На радном месту судијског помоћника – приправника обављао је послове почев од 4. јануара 2011. године до 4.1.2014. године. Од 4. јануара 2014. године у Привредном суду у Крагујевцу обавља послове судијског помоћника у звању судијског сарадника.

Правосудни испит положио је 31. маја 2013. године.

Говори енглески језик и познаје руски језик.

Ожењен је Јеленом и отац је малог Вука.

б) Списак радова

- Марко Радовић, „Потраживања на основу испоручене електричне и топлотне енергије“, *Право и привреда*, бр. 4-6/2015, стр. 519-542 (M51=3 бода)
- Марко Радовић, „Положај заложних („хипотекарних“) поверилаца у стечајном поступку“, *Право и привреда*, бр. 4-6/2014, стр. 245-250, COBISS.SR-ID 513351601 (M51=3 бода)
- Марко Радовић, „Правни положај поверилаца услед непоступања по усвојеном плану реорганизације“, *Право и привреда*, бр. 10-12/2013, стр. 103-122, COBISS.SR-ID 203481356 (M51=3 бода)
- Марко Радовић, „Рад и услуге као улог у основни капитал привредног друштва“, *Право и привреда*, бр. 4-6/2013, стр. 226-242., COBISS.SR-ID 515940540 (M51=3 бода)
- Марко Радовић, „Неправна и неморална селективност Закона о враћању одузете имовине и обештећењу“, *Правни живот*, 2012, III том, стр. 581-593, COBISS.SR-ID 515801532 (M51=3 бода)
- Марко Радовић, „Правни третман камате у нашем стечајном праву“, *Право и привреда*, бр. 4-6/2012, стр. 285-304, COBISS.SR-ID 515378364 (M51=3 бода)
- Марко Радовић, „Дозвољеност привремене мере према стечајном дужнику“, *Студентска ревија за привредно право*, бр. 1-2011/2012, стр. 14-17 (нема података о категоризацији), доступно на: www.selr.bg.ac.rs
- Марко Радовић, *Уговор о факторингу*, семинарски рад, 2010, архив Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици
- Марко Радовић, „Забележба решења о извршењу на непокретности у јавне књиге као основ стицања разлучног права“, *Студентска ревија за привредно право*, (рад прошао редакцијску контролу, тренутно у процесу објаве)

в) Основни подаци о дисертацији

Докторска дисертација Марка Радовића, под насловом „Пробијање правне личности у стечајном поступку“ написана је на 313 страница компјутерски обрађеног текста (проред 1,5), са 903 фусноте, уз 14 страница библиографије.

Докторска дисертација се, поред Увода и Закључка, састоји из три дела. Први део носи назив Општи поглед на институт пробијања правне личности и састоји се из две главе (Појам и правна природа пробијања правне личности и Учења о пробијању правне личности). Други део се односи на Пробијање правне личности стечајног дужника и чини га 10 глава (Пробијање правне личности у стечајном и ванстечајном поступку, Субјекти права пробијања у стечајном поступку, Материјалноправни услови стечајног пробијања, Начин и дејство стечајног пробијања правне личности, Одговорност у случају пробијања правне личности, Однос пробијања правне личности и побијања правних радњи стечајног дужника, Пробијање правне личности у реорганизацији, Стечајно пробијање са елементом иностраности). Трећи део ове дисертације обрађује Специфичне примере стечајног пробијања и тенденције његовог развоја и састоји се из три главе (Стечајно пробијање једночланог привредног друштва, Стечајно пробијање групе привредних друштава и Тенденције развоја института стечајног пробијања).

2. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Посвећеност овом истраживању заснована је на четири основне и међусобно повезане полазне хипотезе чија ће исправност и утемељеност бити испитана. У питању су следеће хипотезе:

1. Неопходност примене института пробијања правне личности у току стечајног поступка према стечајном дужнику. Уочљива је потреба и законског регулисања института пробијања правне личности у стечајној регулативи, као изузетка од правила ограничене одговорности за обавезе стечајног дужника.
2. Примена института пробијања правне личности у стечајном поступку допринела би значајном увећању стечајне масе стечајног дужника, па отуда стечајном управнику мора бити установљено не само право већ и дужност да покреће одговарајуће поступке ради пробијања правне личности у случају уочавања злоупотреба правила о ограниченој одговорности за обавезе стечајног дужника.
3. Озакоњење института пробијања правне личности у стечајном поступку има превентивни и репресивни значај на спречавање злоупотребе правила о ограниченој одговорности за обавезе стечајног дужника.
4. Непостојање коначно дефинисаног броја разлога за пробијање правне личности узрок је потребе детаљног регулисања правних правила за примену овог правног института у стечајном поступку, нарочито имајући у виду потребу његове практичне примене.

1. Неопходност примене института пробијања правне личности у току стечајног поступка према стечајном дужнику. Уочљива је потреба и законског регулисања института пробијања правне личности у стечајној регулативи, као изузетка од правила ограничене одговорности за обавезе стечајног дужника.

Основна претпоставка од које се у предложеној докторској дисертацији полази јесте неопходност примене института пробијања правне личности у току стечајног поступка према стечајном дужнику. Наше позитивно стечајно право познаје институт побијања правних радњи као најважније средство за обезбеђење равномерног намирења стечајних поверилаца и спречавање њиховог оштећења. Међутим, институт побијања

правних радњи није довољно правно средство за заштиту поверилаца од широког спектра злоупотреба правила о ограниченој одговорности за обавезе стечајног дужника, које најчешће у пракси врше чланови (власници) привредних друштава.

Иако је уобичајено да полазна хипотеза рада буде образложена теоријским аргументима, природа института пробијања и озбиљност материје која чини предмет анализе у дисертацији, дозвољава да се у овом случају, ради правдања насловљене хипотезе, пође од практичног примера. У нашој пракси готово је општепозната чињеница да се пред привредним судовима спроводи стечајни поступак према више повезаних привредних друштава, познатијих као тзв. „путарска предузећа“. Њихова повезаност је структурирана на начин да су готово сва привредна друштва међусобно повезана учешћем у основном капиталу, а контролни утицај врши једно једночлано привредно друштво, као матично друштво. У пословању повезаних привредних друштава закључивани су уговори о кредиту за рачун матичног друштва а готово сва зависна друштва су солидарно јемчила за уредно извршење преузетих кредитних обавеза. Управо због договореног јемства за кредитне обавезе матичног друштва већина зависних привредних друштава постала је инсолвентна и према њима је отворен стечајни поступак.

У току стечајног поступка према једном од зависних привредних друштава стечајни управник стечајног дужника посегао је за побијањем уговора о јемству које је стечајни дужник закључио са кредитором (банком), ради јемчења за обавезе матичног друштва. Саслушани сведоци у току поступка, иначе органи управљања стечајног дужника пре момента отварања стечајног поступка, у својим изјавама истицали су да су сви послови закључења уговора о јемству вршени по искључивим налозима матичног друштва и да стечајни дужник није имао никакву накнаду од добијених кредитних средстава.

Бројни су разлози у конкретном случају указивали на злоупотребе матичног друштва према зависним друштвима. Међутим, стечајни дужник као тужилац није остварио успех у парници поводом поднете побојне тужбе за утврђење да закључени уговори о јемству (којим је стечајни дужник гарантовао за кредитне обавезе матичног друштва) не производе правно дејство према његовој стечајној маси. У битном, разлози одбијања тужбеног захтева свде се на неиспуњеност услова за побијање због постојања намере оштећења поверилаца, јер није било могуће доказати да је сауговорач стечајног дужника (банка) знао или морао знати за постојање намере стечајног дужника да закључењем уговора оштети повериоце.

Побојни захтев стечајног дужника није оцењен основаним ни уз позивање да је предметни уговор о јемству закључен као правни посао без накнаде. У образложењу судске одлуке наводи се да су у конкретном случају, поред стечајног дужника, у кредитном послу банке са матичним друштвом и друга зависна друштва потписала уговор о солидарном јемству за његове кредитне обавезе. Па, како у случају евентуалне исплате дугованог износа банци од стране стечајног дужника као јемца платца, стечајни дужник стиче право на регрес не само од матичног друштва већ и од других солидарних јемаца, то се предметни уговор о јемству не може сматрати правним послом без накнаде.

Дакле, ни услед очигледно присутних злоупотреба правила о ограниченој одговорности за обавезе стечајног дужника, стечајни управник није успео да побојним тужбеним захтевом заштити стечајну масу стечајног дужника.

Отуда се верује да би увођењем института пробијања правне личности у стечајни поступак злоупотребе правила о ограниченој одговорности биле у знатној мери спречене.

2. Примена института пробијања правне личности у стечајном поступку допринела би значајном увећању стечајне масе стечајног дужника, па отуда стечајном управнику мора бити установљено не само право већ и дужност да захтева пробијање правне личности у случају уочавања злоупотреба правила о ограниченој одговорности за обавезе стечајног дужника.

Увођењем института пробијања правне личности у стечајни поступак остварио би се значајан допринос обогаћењу стечајне масе, у случају успеха у споровима за пробијање правне личности. На тај начин био би остварен значајан допринос испуњењу основног циља стечајног поступка, манифестованог у тежњи ка најповољнијем колективном намирењу поверилаца.

Успехом у спору поводом пробијања правне личности, пресуда би имала дејство не само према индивидуалном повериоцу који је евентуално поднео тужбени захтев (као један од могућих активно легитимисаних лица), већ је намера аутора дисертације да средства остварена пресудом пруже значајан допринос обогаћењу стечајне масе.

Изнета чињеница да средства остварена у случају усвајања захтева за пробијање неће ићи индивидуалним повериоцима већ ће служити обогаћењу стечајне масе, одмах чини уочљивим закључак да индивидуални повериоци неће имати правни интерес за подношење захтева за пробијање правне личности. Међутим, у дисертацији је детаљно образложено да стечајни управник треба да буде први (централни) субјект који ће имати не само интерес, већ и дужност да, када примети злоупотребу правила о ограниченој одговорности, посегне за правним средством пробијања правне личности.

Предложеним решењем засигурно ће институт пробијања правне личности заживети у стечају. Индивидуални повериоци нису ни изван стечаја посезали за овим правним институтом из бројних разлога. Као најчешћи се помиње постојање опасности да ће у случају неуспеха у спору индивидуални поверилац, као тужилац, самостално сносити трошкове поступка.

Из истих разлога, није реално очекивати да ће индивидуални поверилац често посезати за овим правним институтом и у случају његовог увођења у нормативни оквир стечајног поступка. Тако ће једино наметањем обавезе стечајном управнику да пробија правну личност у случају постојања разлога за то, овај правни институт остварити своју праву сврху постојања у стечају, а то је обогаћење стечајне масе.

3. Озакоњење института пробијања правне личности у стечајном поступку има превентивни и репресивни значај на спречавање злоупотребе правила о ограниченој одговорности за обавезе стечајног дужника.

Поменуто је да се основна сврха примене института пробијања правне личности у стечају огледа у тежњи ка обогаћењу стечајне масе. Међутим, ваља поменути да ће по озакоњењу овог института у оквиру правила стечајног поступка, исти имати значајан утицај на уређење и развој читавог привредног система Републике Србије. С једне стране, успешном применом овог института биће остварен репресиван утицај на учиниоце злоупотреба правила о ограниченој одговорности за обавезе стечајног дужника (који ће се огледати у враћању одузетог злоупотребом правила о ограниченој

одговорности за обавезе стечајног дужника). С друге стране, засигурно ће свеобухватна примена овог правног института у стечају имати значајан утицај на одвраћање потенцијалних учиниоца од злоупотребе ограничене одговорности за обавезе стечајног дужника.

4. Непостојање коначно дефинисаног броја разлога за пробијање правне личности узрок је потребе детаљног регулисања правних правила за примену овог правног института у стечајном поступку, нарочито имајући у виду потребу његове практичне примене.

С обзиром да институт пробијања правне личности потиче из судске праксе, ни у упоредном праву ни код нас није могуће дефинисати коначан број разлога за пробијање правне личности. Ово из разлога што је живот увек богатији од права, па се увек могу изнедрити нови видови злоупотребе. Поред изнетог, због неухватљиве природе овог правног института бројни су примери да се у сличним чињеничним ситуацијама странке суочавају са различитим поступањем суда. Мора се признати, томе доста доприноси и још увек недовољно познавање природе института пробијања правне личности од стране судија.

Наведено указује на потребу дефинисања јасних правила која ће омогућити примену института пробијања правне личности уз што мање недоумица. Тако би се практичари, а у стечајном поступку нарочито стечајни управници, мотивисали да у што ширем спектру различитих случајева, где је уочена злоупотреба, посегну за применом овог института.

Законом о привредним друштвима, поред општег разлога за пробијање (злоупотребе правила о ограниченој одговорности), *exempli causa* су наведена само четири чињенична основа шта се може сматрати злоупотребом. Наведена законска формулација са једне стране олакшава практичарима да са сигурношћу препознају злоупотребу у случају остварења једног од поменутих четири чињенична основа. Међутим, са друге стране то доприноси демотивисању праксе да трага за другим примерима злоупотребе а који у наведеном закону нису изричито одређени.

Зато тога аутор ове докторске дисертације тежи ка детаљнијем регулисању овог правног института, који би био приступачнији постојећем знању и свести наше пословне и судске праксе о институту пробијања правне личности, што говори о њеној практичној релевантности.

3. Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација, поред уводног дела и завршних разматрања, садржи три дела.

У уводном делу је, најпре, предочен предмет и циљ рада. Потом је указано на друштвену оправданост предложеног рада, тј. на актуелност предложене теме и проблеме који постоје у примени овог института, а који утичу на оправданост избора ове теме. На крају уводног дела наведене су коришћене научне методе у докторској дисертацији и изложена је планирана систематика рада.

У првом делу рада предмет разматрања су општа питања везана за институт пробијања правне личности. Овај део је подељен на две главе.

Прва глава је посвећена појму и правној природи пробијања правне личности. У том делу превасходно је указано на однос начела одвојености правног субјективитета и концепт ограничене одговорности, а све у циљу посматрања института пробијања правне личности као изузетка од концепта (правила) ограничене одговорности чланова привредног друштва за обавезе друштва. Свакако, у анализи једног правног института ваља поћи од његовог порекла. Тако су поред историјског приказа анализирани и теоријски аргументи оправданости увођења овог института у привредноправни систем. Након тога детаљно је изучаван појам пробијања правне личности привредног друштва, како у ширем тако и у ужем смислу. Уз анализу термилошких дилема поводом овог института приказана је и уобичајена подела облика пробијања правне личности, присутна у теорији. Ради утврђења правне природе пробијања правне личности првобитно је говорено о односу института пробијања правне личности са начелом савесности и поштења, а потом се прибегло анализи неухватљиве правне природе овог правног института.

У другој глави првог дела извршен је упоредноправни приказ учења о пробијању правне личности.

У другом, централном делу рада, анализирано је пробијање правне личности стечајног дужника. Овај део садржи осам глава.

У трећој глави разматран је однос пробијања правне личности ван стечаја са специфичностима узрокованим применом овог института у стечају. Све ово у циљу указивања на оправданост увођења института пробијања правне личности у стечајно право.

Предмет истраживања у четвртој глави су субјекти права стечајног пробијања, како активно легитимисани, тако и пасивно легитимисани. Дакле, са једне стране нарочита пажња је посвећена субјектима који су овлашћени за подношење захтева за пробијање правне личности стечајног дужника, а са друге се говорило о специфичном положају пасивно легитимисаних лица. Овде је разматрана и стварна надлежност органа за одлучивање о пробијању правне личности.

У петој глави веома детаљно су истраживани чињенични основи (разлози) пробијања правне личности. С једне стране пажња је усмерена на разлоге пробијања утемељене у правној теорији. Међутим, с обзиром да овим круг разлога за пробијање није затворен, посебно су анализирани разлози за пробијање у бројним одлукама судова других земаља.

Предмет истраживања у шестој глави био је начин и дејство пробијања правне личности. Правна средства за пробијање, садржај захтева, терет доказивања, предложени модели дејства пресуде у случају успеха у пробијању правне личности су централна питања о којима се говорило у овој глави.

У седмој глави је указано на специфичности одговорности у случају пробијања правне личности. Анализиран је однос унутрашње и спољашње одговорности због пробијања, а потом и веза одговорности због пробијања правне личности са одговорношћу за накнаду причињене штете.

Осма глава је посвећена односу института пробијања правне личности са стечајним институтом пробијања правних радњи. Ово нарочито из разлога постојања

потребе за анализом сличности и разлика ова два института, како би се уочила потреба за постојањем оба поменутог правна института у стечајном праву.

У деветој глави говорило се о специфичностима пробијања правне личности у реорганизацији, имајући у виду специфичан статус привредног друштва у случају потврђивања плана реорганизације.

Пробијање правне личности у међународном стечају је истраживано у десетој глави, и то како поводом постојећих иницијатива на међународном нивоу у погледу примене института пробијања правне личности у стечајном поступку, тако и поводом проблема примене овог института у стечајном поступку са елементом иностраности.

У трећем делу рада приказани су специфични и најзаступљенији примери пробијања правне личности у стечајном поступку.

Како се разлози за пробијање правне личности најчешће срећу код једночланих привредних друштава и повезаних привредних друштава, то је примена института пробијања посебно анализирана у једанаестој и дванаестој глави.

У тринаестој глави је указано на тенденције развоја овог института у међународном стечају, а посебно је поклоњена пажња предвиђању будуће примене овог института у српском стечајном праву.

4. Предмет и циљ дисертације

Институт пробијања правне личности у праву Републике Србије први пут је регулисан Законом о предузећима. Овај институт води порекло из англосаксонског права, али је временом све више продирао и у континентална законодавства. Данас институт пробијања правне личности чини незаменљиви део већине компанијских закона широм света. У многим правним системима институт пробијања правне личности значајно место налази и у стечајном праву. Међутим, код нас то још увек није случај.

Отуда предмет докторске дисертације представља истраживање правног режима, разлога и правних последица пробијања правне личности у стечајном поступку. Истраживање се односило на проучавање нормативних оквира, анализу теоријскоправних дилема и специфичних примера судске праксе у примени овог правног института у стечајном поступку.

Ради подробнијег разумевања института пробијања превасходно је било неопходно указати на општа питања института пробијања правне личности, његов појам, правну природу и учења у упоредном и нашем праву.

Средиште пажње у раду посвећено је питањима везаним за пробијање правне личности стечајног дужника. Анализиран је однос пробијања правне личности у стечају и изван стечаја, чињенични основи (разлози) пробијања правне личности у стечају, начин и дејство пробијања, питања везана за одговорност у случају пробијања правне личности стечајног дужника, однос института пробијања правне личности и пробијања правних радњи стечајног дужника, примену института пробијања правне личности у реорганизацији и међународном стечају. На крају, указано је на специфичне примере

пробијања правне личности у стечају (пробијање код једночланих привредних друштава и повезаних лица), као и на тенденције развоја овог института.

Све наведено чињено је у циљу указивања на неопходност увођења института пробијања правне личности у српско стечајно право, паралелно са већ установљеним институтом пробијања у оквиру компанијског права. Наведено чини и основни циљ дисертације. Већа заступљеност института пробијања правне личности у стечајном поступку имала би значајне економске ефекте на стечајну масу и допринела би повољнијем колективном намирењу поверилаца стечајног дужника. Његовом применом у стечајном поступку остварио би се не само репресивни ефекат на учиниоце злоупотребе правила о ограниченој одговорности већ и значајан превентивни утицај. Ово из разлога што би успешна примена института пробијања правне личности у стечајном поступку одвратила од будућих покушаја злоупотребе правила о ограниченој одговорности. У крајњем, позитивни ефекти примене овог правног института били би осетни по читаво привредно окружење у Републици Србији.

Уз наведени циљ као главни, произлазе и два споредна циља дисертације. Први посредни циљ манифестује се у подизању свести потенцијалних тужилаца (пре свега, стечајног управника) о постојању могућности судске заштите у случају злоупотребе правила о одговорности за обавезе стечајног дужника, успостављању имовинскоправне одговорности за учиниоце злоупотребе и указивању на предности које се применом института стечајног пробијања могу остварити у односу на друге правне институте, усмерене сличној сврси. Други посредни циљ огледа се у тежњи ка приближавању института пробијања правне личности судовима, с обзиром да овај институт, мора се признати, није довољно заживео у српској судској пракси. То приближавање учињено је кроз приказивање судске праксе у упоредном праву, а пре свега из земаља англосаксонског правног подручја, у којима се пробијање правне личности у стечају веома често и широко примењује. Стандарди успостављени у англосаксонској судској пракси могу бити у великој мери корисни и српском законодавству.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Предложена тема докторске дисертације има своју научну и практичну оправданост. Научна оправданост предложене теме огледа се у чињеници да у домаћој правној литератури још увек нема довољно радова који су посвећени овој теми. Такви радови су неопходни из најмање три разлога. Прво, како би указали на потребу законског регулисања института пробијања правне личности у стечајном поступку. Потребно је истаћи да је институт пробијања правне личности регулисан само Законом о привредним друштвима. Он још увек није имплементиран у наше стечајно право. Отуда је указивање на потребу имплементирања овог правног института и у стечајно право у докторској дисертацији нарочито изражено. Друго, како би помогли законодавцу приликом формулисања правила о пробијању правне личности у стечајном поступку. И треће, како би судовима била олакшана примена таквих правила. Осим законодавног регулисања неопходно је и да пословна и судска пракса препознају потребу за оживљавањем овог правног института и његовим увођењем у наше стечајно право. Да би судови били у могућности то да учине, неопходно је с једне стране детаљно регулисати институт пробијања правне личности у стечају. Међутим, с друге стране, мора се водити рачуна да судијама треба бити остављена слобода приликом процењивања испуњености услова за пробијање правне личности, тј. мора им се путем општих законских формулација омогућити да овај правни институт примене на широк

спектар различитих случајева у пракси. У формулисању таквих одредаба, и трагању за равнотежом између општих норми и навођења конкретних чињеничних основа, од великог значаја су и мишљења правне теорије. Тако је један од циљева ове дисертације и допринос квалитетнијем законском регулисању института пробијања правне личности у нашем стечајном праву.

Практична оправданост предложене теме изражена је у практичном значају циљева који су постављени пред ову дисертацију. Као што је већ речено, у судској и пословној пракси још увек није развијена свест о значају примене института пробијања правне личности. У раду су анализирани и бројни практични проблеми који спречавају учесталију примену овог правног института. Тако ће ова свеобухватна анализа института пробијања правне личности омогућити правницима практичарима да се детаљније упознају са правилима која важе у овој области. Засигурно ће тада бити и охрабрени да што чешће посегну за применом овог правног института у нашој стечајној пракси.

Конечно, оправданост предложене теме докторске дисертације налази се и у њеној несумњивој актуелности. Након преласка на тржишни начин привређивања, настала је потреба за увођењем бројних нових института у српско привредно право. Један од таквих правних института свакако јесте и институт пробијања правне личности. Међутим, у домаћој правној теорији овом питању није посвећено довољно пажње, па су многе теоријске, термилошке и практичне дилеме остале недовољно анализирани.

Све наведено указује на оправданост избора наведене теме докторске дисертације. Међу бројним разлозима који оправдавају избор и рад на предложеној теми докторске дисертације, чини се да постоје њих неколико који се посебно истичу.

Као прво, ова докторска дисертација ће надоместити празнину која постоји у домаћој научној литератури. Један од разлога је и то што тема истраживања тек у последње време постаје предмет интересовања домаће правне науке и праксе. Отуда, већ сама детаљна анализа овог правног института са аспекта стечајног права у извесној мери представља допринос нашој правној науци. Оваквом закључку довољно доприноси сама чињеница да овај правни институт још увек није регулисан у нашој стечајноправној регулативи.

С друге стране, увођење пробијања правне личности у стечајни поступак представља правну новину која би имала изузетан значај и за нашу привреду. Уређена законска регулатива поводом овог правног института у стечају не би имала само репресиван утицај према лицима која су злоупотребила правило о ограниченој одговорности за обавезе привредних друштава. Спречавањем злоупотреба ограничене одговорности за обавезе привредних друштава допринело би се и одвраћању потенцијалних учинилаца од планиране злоупотребе. Тако је допринос овог рада не само доктринаран, већ је и од значаја за развој привреде наше земље. Ово посебно из разлога што је у пракси велика неликвидност привредних друштава све више узрокована управо злоупотребом поменутог правила о ограниченој одговорности.

Узевши у обзир све напред изнето, постоји потреба да питање пробијања правне личности у стечајном поступку буде предмет свеобухватне и критичке научне обраде.

Осим жеље за померањем граница сазнања у овој области на теоретском нивоу, кандидат је овом дисертацијом дао смернице за боље тумачење правила о пробијању у

стечајној пракси, јер су теоријска, научна сазнања, основа за практичну примену права. У оквиру дисертације су предложена нова решења за домаће право, сходно резултатима постигнутим током израде овог рада, заснованим на тенденцијама у упоредном праву и на искуствима у примени одређених решења у страним правним системима.

Колега Марко Радовић се посветио научном истраживању једна тешке стечајноправне теме, о којој се до сада код нас није било ни помена. Крајњи резултат истраживања аутора је оригинална докторска дисертација која значајно продубљује постојећа знања у овој области.

6. Закључак

На основу свега наведеног, Комисија је утврдила да је докторска дисертација кандидата **Марка Радовића**, под насловом „**Пробијање правне личности у стечајном поступку**“ у свему урађена према одобреној пријави и досеже високе универзитетске, особито теоријске јуристичке стандарде. Конкретно, предметни докторат представља самостални и оригиналан научни рад из уже научне области стечајног права. Стога, са великим задовољством, констатујемо да су се стекли сви академски услови за њену јавну одбрану, те у том смислу и чинимо предлог Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду да је одобри.

У Београду, 10. априла 2017. године

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

др Мирко Васиљевић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

др Драган Вујисић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

др Вук Радовић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

др Татјана Јевремовић Петровић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Београду